

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Directorivm Inqvisitorvm F. Nicolai Eymerici Ordinis Prædicatorum

Nicolaus <Eymericus>

Venetiis, 1607

Quaestio 97. An Ep[iscopu]s, & Inquisitor procedere quae[n]t co[n]tra
no[n] perficie[n]tes, iniu[n]ctas p[o]enite[n]tias, &c.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13589

quisitribus Hispania id non licet inconsulto generali inquisitore eorum regnorum, vt indicat Simancas de catho. instit. tit. 16 num. 20.

Iam intra quantum tempus fieri possit dispensatio super carceris perpetui pena, hic erat dicendum, nisi copiose tradidissim supra in hac 3. parte, super quaestione 59. §. postremo, de commutatione.

QVAESTIO XCVII.

An Episcopus & Inquisitor procedere queant contra non perficientes iniunctas penitentias, &c.

Nonagesima septima quaestio est: Vtrum Episcopus, & Inquisitor possint procedere contra talem ad carcerem condemnatum, & alias penitentiarum, tanquam contra impenitentem, vel relapsum, si iniunctas sibi penitentias violauit, seu aufugit de carcere, ad quem fuerat condemnatus?

Respondemus quod sic, nam non sunt functi officio suo (vt quibusdam uidetur) quia tales absoluti a sententia excommunicationis carceri tradere, ut alios non inficiant, & ut de culpis suis peniteant, & vt uideatur an ambulent in tenebris uel in luce, & alijs penitentij onerare, non est sententiam contra eos ferre, sed penitentiam eis iniungere: est enim penitentia salutaris iniunctio, & non sententia iudicialis impositio, ut patet in c. Excommunicamus ultimo de haeret. quare durat, & perpetuatur in talibus Episcoporum, & Inquisitorum iurisdictione. Quod patet: quia ut dicitur in c. Vt commissi & dictum est supra quaest. proxima, etiam post penitentiam illam seu sententiam, largo nomine sententia, possunt mitigare, & mutare penam, quando eis usum fuerit: possunt igitur procedere contra tales, huiusmodi iniunctas sibi penitentias uiolantes, & carceres fugientes: ita quod si legitimam excusationem non probauerint, sunt ut impenitentes haereticis condemnandi. Nam praesumitur ficta conuersio, & simulata, & materia ueteris erroris recondita. Ad hoc de pen. dist. 2. c. 1. Nam exitus acta probat. 22. q. 2. Quod autem ait, & praecedentia per sequentia comprobantur, ostendunt igitur excessum ueteris placuisse. arg. 34. q. 2. c. Cu per bellicam. Et his concordat Arch. in c. Vt commissi. §. Et illorum. & uer. in carcere. & Guido Fulc. praedictus in 13. q. de illis 15. quaestio. quas fecit ad Inquisitores.

COMMENT. CXLVI.

Vnum est potissimum axioma, uidelicet Possunt Inquisitores procedere contra non perficientes iniunctas penitentias, seu contra fugientes de carceribus, ad quos fuerant damnati.

Super hac quaestione tres potissimum difficultates a nobis sunt disceptandae. Prima est: An inquisitores habeant iurisdictionem super penitentes, postquam semel eis penitentias iniunxerunt, & ad gremium Ecclesiae receperunt, & qualis & quanta ea iurisdictione sit.

Alterata est. An fugientes de carceribus in quos de-

Atrusi fuerat non ad custodiam, sed ad penitentiam peragendam, & in penam, sint censendi relapsi vel impenitentes, ac velut tales curia saeculari sint tradendi.

Tertia & postrema est: An illi, qui non adimplerunt quascunque alias penitentias, quas cum reuertentur ab haeresi, & ad gremium Ecclesiae recepti fuerunt, promiserunt adimplere, sint indicandi relapsi.

Quantum ad primam quaestionem spectat, bifariam possumus eam disputare. Primum, an penitentes in solis criminibus haereticis, vel haesim sapientibus remaneant Inquisitori subiecti. Secundo an non modo in his delictis, verum in alijs, quae ab haeresi sunt distincta & separata, veluti homicidijs, furtis, vulneribus illatis, iniurijs factis, & alijs huiusmodi, quae nihil cum haeresi habent commune, remaneant quoque, dum iniunctis penitentij peragendis insistent, ita Inquisitoribus subiecti, vt ab alijs iudicib. nequeant indicari, sed etiam his casibus Inquisitores habeant super eos iurisdictionem.

Et quantum ad primam huius quaestiones partem attinet, Emerici & vera & communis sententia est, eos qui agunt penitentias iniunctas ob haereticum crimen commissum durante penitentia tempore ad iurisdictionem Inquisitorum pertinere, Inquisitoresque procedere posse contra uiolantes penitentias, & de carceribus fugientes.

C Hanc quaestionem primus (quod ego sciam) disputauit Guido Fulcodius hic ab auctore citatus, quem secutus est per omnia Archidiaconus in e. vt commissi. verbo, in carcere. de haeret. lib. 6. a quibusquam discedit Emericus hoc loco tradit etiam Zanchinus tract. de haeret. cap. 10. nu. 5. & alij.

Horum ratio potissima illa est, quam hic tradit auctor, uidelicet propterea in his durare Inquisitorum iurisdictionem: quoniam nondum videntur functi officio suo, cum impositio penitentialis penae, non videatur sententia diffinitiuam, sed potius interlocutoria: unde cum ab id iurisdictione Inquisitoris non cessauerit, non mirum si adhuc possit agere contra uiolantes penitentias.

D Sane superior sententia verissima est: ratio tamen fortassis vera non est: nam sententia reconciliatio-nis magis diffinitiuam est quam interlocutoria, cum sine causa imponat per absolutionem et condemnationem. durat ergo Inquisitorum iurisdictione contra uiolantes iniunctas penitentias: quia male sentire videtur de fide, cum non adimpleat id, ad quod se solenni iure iurando obligauerunt, sed hac parte omissa, in qua non est grandis difficultas, pergamus ad reliqua.

In altera ergo quaestiones parte grauior et obscurior occurrit dubitatio, & Hostiensis in sum. tit. de foro competen. Augustinus Berous in e. de his. extra de accusatio. Repertorium Inquisitorum verbo, penitentia §. nota quod publice penitentes. Antonius Butrius in cap. 2. de foro competen. & alij nonnulli qui hos sequuntur, indistincte asserere videntur, hos publice penitentes, etiam si laici sint, ob alia crimina nec puniri nec ad punitionem capi, nec ad saecularem carcerem mitti posse, nec condemnari etiam ciuilitate per iudicem saecularum: sed remanere in omnibus sub iurisdictione iudicis ecclesiastici, sicut & alias ecclesiasticas personas.

Huius opinionis potissimum fundamentum situm

§. 2 esse

An penitentes remaneant Inquisitoribus subiecti, & qualiter.

Inquisitorum iurisdictione durat contra penitentes uiolantes penitentias iniunctas.

Sententia reconciliatio-nis diffinitiuam est potius, quam interlocutoria.

Penitentes in omnibus causis Inquisitoribus remanere subiectos quaeserunt.

esse communiter supradicti putant in cap. aliud. 11. q. 1. ubi nonnullis premissis ita subdit Leo Papa: Vnde si quis poenitens habet causam quam ne gligere forte non debeat, melius expetit ecclesiasticum, quam forense iudicium. hac ibi additque ibi dem mox Gratianus ita: Non ait propter criminalem causam, sed generaliter propter quamlibet causam, tam civilem, quam criminalem intelligens. hac Gratianus.

Ex quibus nonnulli aliter videntur hanc controuersiam velle dirimere, videlicet, supradictam sententiam veram esse in solemniter poenitentibus: ita Calderinus conf. 7. tit. de iudicijs, & glo. in d. c. aliud 11. q. 1. verbo, poenitens. Solemnis enim poenitentia est illa, de qua habetur sermo in cap. in capite. & in c. si. 50. dist. qua maxime differt a publica & priuata, vt late disseruit Couarruuias lib. 2. variar. resolut. c. 10. & Marianus Victorius in historia de antiquis poenitentijs.

Poenitentes tam in ciuilibus, quam in criminalibus coram iudicibus laicis cogendi.

Ceterum alij insignes iuris interpretes contrariam sententiam sunt secuti, tenentque hos poenitentes indistincte conueniri posse apud iudicem secularem, tam quo ad criminalia, quam quo ad ciuilia, ita Innocentius in c. significantibus. de officio delegati. & Panor. in c. 2. de foro compet. Couarruuias cap. 34. practicarum questionum. nu. 3. & seq. Simacas de cath. inst. ti. 47. n. 19. et seq. et Ioan. Royas in singularib. fidei. sing. 98. incip. Inquisitores fauore fidei, quib. omnino esse subscribendum.

Primum, quia secundum communem iuris regulam, laici regulariter quo ad ciuilia & criminalia subsunt iudicibus secularibus; nusquam autem in iure ciuili vel canonico ab hac regula publice poenitentes reperiuntur excepti.

Rursus, quoniam si contraria opinio esset vera, maximum rei publice incommodum accederet: quoniam huiusmodi poenitentes audaciores fierent ad delinquendum, intelligentes non fore se tam seuerè puniendos per iudices ecclesiasticos, quam per seculares. itaque iam ex suo delicto reportarent praemium, quod est absurdum & iniustum.

Postremo, quia si in his omnino subderentur inquisitorum potestati, iam inquisitores extra causam haereticam alia negotia, & delicta tractare cogentur: quod est eis nominatim inhibitum, c. accusatus. S. sane, de haeret. lib. 6.

Ergo siue agant huiusmodi poenitentes aduersus alios, siue ab alijs conueniantur in causis ciuilibus vel criminalibus, iudicibus secularibus sunt subiecti: & hoc verius est & tutius ob rationes praedictas nec putarem recte agere inquisitores, si de his causis se intromitterent, cum prorsus a sua iurisdictione alieni videantur.

Quando possint inquisitores in poenitentes aduertere.

Illud tamen non omittam, non videri absurdum, vt tunc inquisitores in huiusmodi poenitentes aduertant, cum leuiter illi inter se delinquerint, vt si leuiter relaxati fuerint, aut conuicia alter in alterum dixerit, aut quid simile, dum sunt in perpetuis, aut temporalibus carceribus, patrauerint, quod nullo modo inter graues causas possit computari.

Intellectus c. aliud. 11. q. 1.

Denique non obstat huic sententiae textus in dicto c. aliud. 11. q. 1. cui plene satisfaciunt Couarruuias & Simacas praecitatis locis. & summa est ibi aut

A consilium dari, non legem praescribi; aut loqui de aetore, non de reos aut (quod verius mihi videtur) poenitentes illos, de quibus ibi Leo loquitur, non fuisse haereticos Ecclesia reconciliatos, sed religiosos homines, qui statum poenitentiae profitebantur, qui quodammodo ecclesiastici erant: nam per manus impositionem Ciliicum accipiebant, & vestitu commutabant. de quibus in Concilio Agathensi c. 15. & in Consilio Aurelianensi tertio can. 16. Simancas de cath. inst. tit. 47. nu. 21. cui subscribo.

Sed altera questio nunc est declaranda, obscura quidem, anceps & valde difficilis: An scilicet is sit censendus relapsus, & velut talis tradendus curiae seculari, qui cum damnatus esset ad perpetuum carcerem seu monasterium ad penam seu poenitentiam peragenda: inde aufugit, seu fugam tentauit, ita quod per eum non stetit quominus fugeret, sed interceptus non potuit fugere.

Et Archidiaconus, Ioannes And. Ancharanus, Dominicus & alij, in c. vt commissi. de haeret. lib. 6. & Ioannes Anania in c. excommunicamus. et 2. nu. me. 3. de haeret. & Nicolaus Arelatanus tract. de haer. notabili 6. incipit. Non recedant. & Zanchinus tract. de haer. c. 10. num. 4. vers. de eo vero & Franciscus Squillacensis tract. de fide catho. c. 27. nu. 3. in fine, & Felynus in c. excommunicamus. 2. & nonnulli alij, qui hos sequuntur, audaciter asseruerunt, hunc ita fugientem si legitimam exculationem non afferat, eo ipso haereticum denuo censeri, eique omnem audientiam denegandam, quare velut relapsum relinquendum fore curiae seculari. his videtur subscribere Campegius apud Zanchinum cap. 10. vers. de rursus in carcerem. Et Emericus quoque in hac quaestione eidem sententiam subscribere videtur ibi: Possunt igitur procedere.

Horum omnium Doctorum potissima ratio est, quia ex eo quod damnatus in carcerem ad poenitentiam fugit, praesumitur fidei conuersus, & in veteri errore perdurare: itaque cum nunquam censetur ab haeresi, quam abiurauit, recessisse, non mirum si velut haereticus impenitens & relapsus seu reidius, vt illi loquuntur, damnari possit.

Verumtamen contraria sententia verior & benignior est, videlicet, Fugientes & carceribus praedicto modo impenitentes quidem esse censendos, nullo modo relapsos, ita Simancas & vere de cath. inst. tit. 16. nu. 25.

Nec desunt rationes. Primum, quia non est relapsus nisi qui in haeresim labitur: at qui fugit a carcere, nullam haeresim fuga committit. Rursus, iudices neminem fingere debent relapsum, quem lex nominatim relapsu non dicit manifestu esse aut fugu a

E legibus non poni inter culpas, in quas qui incidit, relapsi iudicantur. c. accusatus. de haeret. lib. 6.

Itaq; quadiu in fuga is fuerit, qui & carcere exiit, & iniuncta poenitentia non satisfecerit, condemnari poterit tamquam impenitens: si vero vel ipse sponte redierit, vel comprehensus fuerit, & paratus sit Ecclesiae satisfacere, etiam si commodam exculationem cur aufugerit non afferat, ad gremium Ecclesiae recipiendus erit: sed maiori pena tunc coercendus est propter fugam.

Atque hanc sententiam verissimam esse praetendimus,

An fugiens a carcere poenitentis sit relapsus

Ratio non inuenitur

Revolunt poenitentis, vt poenitentis censetur.

Ex parte carceris poenitentis relapsus

Inter poenitentem non ad hunc & alium conueniuntur

Ex parte carceris poenitentis relapsus

mus, cum fugitiuus nihil aliud commisit prater su- gam: nam si fugam praeceperent, comitarietur, aut subequerentur signa & vestigia aut prioris aut alterius erroris, licet alias non sufficerent ad conuincendum aliquem de relapsu, ea tunc fugae coniuncta, fortassis sufficerent ad damnandum fugitiuum velut relapsum, quo casu prior sententia posset habere locum: quamquam multum hoc esset considerandum, & tutius est ob nulla indicia, aut coniecturas aut culpas quemquam esse iudicandum relapsum, quae a iure non sint approbata, & iudicata sufficien- tia ad conuincendum aliquem de relapsu.

Sed veniamus iam ad tertiã difficultatem institu- ta de illis, qui nõ implent alias quascumq; peniten- tias iniunctas ab inquisitoribus, an vt relapsi de- beat iudicari: & Mathaeus, quẽ refert Ioannes de Imola in Clem. 3. de heret. verbo, propagine. & Fre- dericus de Senis conf. 157. incip. Alexander Epi- scopus, quos sequitur Nicolaus Arelatanus tract. de heret. notabili 30. incipien. Inter cetera, quibus videtur subscribere Cæpegius ad Zachinum c. 10. res. de rufus in carcere, tenent hos tales non adimplentes iniunctas penitentias pro relapsis in heresim habendos esse, ac velut tales puniendos.

Sed Calderinus in c. litteras. de presump. vt re- fert Squillacensis tract. de fide catho. cap. 19. & Re- portorium inquisitorum, verbo, penitentia. s. sed posset quæri. in hac quaestione ita distinguebat: Quã- doque imponitur penitentia, quae directe est contra heresim, vt detestari heresim, & predicare contra ipsam: item quod non conuerteretur cum haereticis, & similia; quo casu, si non obseruet talẽ manda- tum, velut haereticus iudicabitur: Quandoque ve- ro imponitur penitentia, quae nõ est contraria dire- cte heresi, vt ieiunare, peregrinari, & similia; & haec si quis non adimpleat, non iudicatur relapsus. atque ita fuisse consuetum in facto contingenti commemorat Calderinus praecitato loco.

Ceterũ in hac causa libet apertius loqui, & vt praecedentib. consentanea tradamus, & ne a legum placitis discedamus, ita videtur dicendũ: Qui iniũ- ctas penitentias nõ solum nõ adimplerunt, sed & animo obdurato adimplere recusant, velut impeni- tẽtes sunt iudicandi; & nisi respiscant, vt impeniten- tes sunt tradendi curiẽ seculari. idem sentias de illis, qui pro heresib. probatis renuũt penitentias reci- pere, arg. textus in c. excommunicamus. el. 1. s. qui autem. c. ad abolendam. s. praesenti. vers. Et erto- tem suum ad arbitrium Episcopi. extra de heret.

Quod si post iniunctas & receptas penitentias, eas nõ adimpleat; plurimũ refert videre, an solum peccet nõ adimplẽdo, an non modo non adimplẽdo, sed etiam contrarium faciendo, & committendo ali- quod malũ opus: si solũ peccẽdo non adimplendo, hoc est, omittẽdo facere quod facere promiserũt, vt verbi gratia, promiserunt orare, ieiunare, visitare Ecclesias, & similia, & non orant, non ieiunant, nõ visitant Ecclesias, aut similia; & tunc nullo modo vi- detur relapsi, quia nihil comittunt ex quo possint relapsi iudicari: & propterea impenitentes iudica- buntur, & velut tales punientur, nisi respiscant, & consentiant congrue satisfacere ad arbitrium Epi- scopi & inquisitoris, vt ait textus in dicto. c. ad abo-

lendam. s. praesenti. de heret. Quod si respuerint, tunc additis penitentis grauioribus coercebuntur, & admittentur: & hac consuetudine vtimur.

Et hæc intellige quando nulla legitima causa im- pediti a penitentia desistunt: secus enim censendum esset si iustam causam habeant, vt si ægrotent, aut alio iusto impedimento prohibeantur. Zachinus tract. de heret. c. 20. nu. 6. tunc enim non modo non essent impenitentes sed nec peccarent quidẽ omit- tendo. verum hoc casu melius facient consulere in- quisitores, vt omnem mali suspicionem excludat, de quorum consilio & facultate ad tempus desi- stere possint ab agenda iniuncta penitentia.

Quod si non modo omitendo, sed etiã commit- tendo, & aliquid mali patrando desistat ab iniun- ctis penitentis agendis; tunc distinguendum etiam censeo: nõ si eas culpas committant, in quas qui incidunt, a iure putantur relapsi, vt receptare hæ- reticos; deducere, visitare, associare, dona vel mu- nera eis donare, vel mittere, seu fauorem eis im- pendere, qui excusari non possit: tunc tales nõ mo- do impenitẽtes, sed etiã relapsi iudicabuntur. cap. accusatus. s. ille quoque. de hereticis lib. 6. nam hoc casu ius praesumit delinquentes hæc facere ex consequentia erroris a se prius approbati. & in hoc casu nulla videtur dubitatio.

Sin autem alia mala committat, ad quae vitanda nulla modo se obligarũt, nec heretica sunt, nec hæ- sim sapiẽtia, licet alias sint prohibita: tunc nullo mo- do putabuntur impenitẽtes, nec relapsi, vt si homi- nẽ interficiat, si adulterium comittant, si iniuriam aliã quacumque ratione inferant, & his similia.

Si vero obligarunt se specialiter ad ea non com- mittenda, & comittant: vt si promiserunt non exer- cere vsuras, postquam abiurassent heresim, quae di- cit, exercere vsuram non esse peccatum, aut his si- milia: tunc quãuis relapsus ex his factis videri pos- sit, argumẽto. c. accusatus. s. ille quoque. de heret. lib. 6. quoniam tamen nominatim a iure non est san- ctum, vt ex his culpis quis relapsus censeatur; tuti- us videtur ne talis velut relapsus puniatur: sed hoc casu adhibitis legitime tormentis interrogan- dus est de credulitate & tunc velut relapsus pote- rit damnari, si errorem in mente habere depre- hendatur, aliã vt deficiens in penitentia sibi iniũ- cta est puniendus, & recipiendus si velit congrue satisfacere, & perficere, iniuncta mandata & iniungenda: & ita videtur posse colligi ex Conci- lio Narbonensi. c. 10. & seq. quod alibi retuli.

Hæc volui paulo fufius declarare: quoniam a nostris vsque traduntur obscure, vt vix intelli- gas, aut quid sibi velint, aut in quo dubitationis articulo versatur.

Sed occasione praedictorũ occurrit hic nõ contẽ- nendam difficultas: quoniã in forma abiurationis eorũ qui ab heresi reuertuntur, vt docuit Eyme- ricus 3. par. in 8. modo terminandi processum fidei nu. 191. quod & vniuersali sacri officij consuetudi- ne vbiq; receptum est, sequẽs clausula cõtinetur: Quod si contra praedicta iurata uel abiurata, sed eorum aliquod (quod Deus auertat) fecerit in fu- turũ, haberi uolo protinus pro relapsõ, ac pœnis relapsi de iure debitis me nũc pro tunc obligo, &

Qualiter q̄s censeatur re lapsus com- mittendo.

Qualiter q̄s committẽdo non censeatur relapsus.

Qui generali ter se obligat ad non faciẽ- dum contra abiurata, uicõ- trafaciãt, an censendi re- lapsi.

adstringo, quatenus illis plectat, si & quando probatum extiterit legitime in iudicio, seu me confessum, contra vnde iurata & abiurata, aliqua commisi. *hac ibi videtur ergo quod ratione huius obligationis iudicialiter & legitime praestita possit abiurans puniri tanquam relapsus committendo quicquam contrarium his, quae abiuravit, vel his ad quae se obligavit iuramento, quorum vnum est adimplere poenitentiam sibi iniunctam, vel iniungendam, nec in aliquo contravenire.*

Obligatio et promissio ab iurantis non exteditur extra iuris dispositionem.

Et quamvis prima fronte haec vrgere videatur; non tamen recedendum est a praefata doctrina. praedicta enim abiurantis promissio & obligatio secundum iuris regulas fieri intelligitur, nec potest amplius operari, quam ius ipsum permittat: quoniam in actibus legitimis, quos quis transigit, unusquisque censetur se cum legibus conformare. l. si duo. ff. de acqui. vel omitt. heredit. l. nemo potest. ff. de legatis 1. cum ibi traditis per Doctores. Rursus, nemo est dominus vitae suae, neque membrorum suorum, nisi quatenus leges permittunt. l. liber homo. ff. ad legem Aquiliam, denique nullus censetur plus contra se statuere, quam iure permittitur: quia hoc repugnaret legi naturali. cum itaque a iure sanciti sint casus, quibus in poenam relapsus incurratur, cap. accusatus. de heret. lib. 6. ad hos tantum referenda erit abiurantis illa generalis obligatio, & promissio, ne praeter iura & leges aliquid durum in se statuat: quod nec fieri iuste potest nec debet.

Si ergo in alios casus incidat, quantumvis contra promissionem et obligationem venire videatur, non tamen est relapsus censendus: quoniam alij casus praeter definitos a iure, de stricta iuris ratione relapsus non faciunt. atque ex his credo breuiter esse huic difficultati satisfactum.

DE IMPAENITENTIBUS & RELAPSI,

QVAESTIO XCVIII.

An haereticus impaenitens continuo tradendus sit brachio saeculari.

Nonagesima octava quaestio est: Vt ut Episcopus & Inquisitor deprehensum in haeretica prauitate & impaenitentem, debeant continuo tradere brachio saeculari ultimo supplicio ferendum?

Relat. supra pag. 97.

Haereticus impaenitens traditur curiae saeculari.

Respondemus quod sic; vt habetur in cap. Ad abolendam. §. praesenti. extra de haeret. vbi dicitur sic: Praesenti nihilominus ordinatione sancimus, vt quicumque manifeste fuerint in haeresi deprehensi. si clericus est, vel cuiuslibet religionis obubratione fuscatus, totius ecclesiastici ordinis praerogatiua nuderetur; & sic omni officio & beneficio spoliatus ecclesiasticis, saecularis relinquatur arbitrio potestatis, animaduersione debita puniendus: nisi continuo post deprehensionem erroris, ad fidei catholicae vnitatem sponte recurrere, & errorem suum ad arbitrium Episcopi regionis publice confiteri abiurata, & satisfactionem congruam

exhibere. Laicus autem, nisi (prout dictum est) abiurata haeresi, & satisfactione exhibita, confessum ad fidem confugerit orthodoxam, saecularis iudicis arbitrio relinquatur, debitam receperunt, pro qualitate facinorosis vultionem.

Nec intelligas ista uerba sic grammaticaliter, vbi dicitur, continuo, & confessum, quod immediate eadem die & hora, qua deprehensus in haeresim, negauerit se uelle abiurare, tradatur curiae saeculari, nam haec uerba, continuo, & confessum, in iure non ita stricte sicut in grammatica assumuntur; immo possunt & debent detineri etiam per mensem & menses; & induci per se, & per alios, vt ad unitatem Ecclesiae tenuerantur.

COMMENT. CXLVII.

De materia huius quaestiones supra differimus par. 2. super cap. Ad abolendam. de haeret. recis. sine vero concludit hic Eymericus hac aduerbia, continuo, & confessum, non significare adeo breuem temporis moram, quin competentes inducia ad conuertendos haereticos concedi possint ac debeant.

Interim video Pauli Grillandii tract. de haeret. q. 5. Simacum de catho. inst. tit. 47. de poenitentibus & conuersis. num. 41. & multis sequentibus, & Menochium de arbitrarijs iudicium Centuria 4. casu 373. & alios, quos praecitato loco adduxi.

Iam qualiter agendum sit cum haereticis impaenitentibus priusquam curiae saeculari tradantur seu relinquatur, copiose docet Eymericus supra in hac 3. par. in decimo modo processum fidei terminandi.

QVAESTIO XCIX.

An haereticus poenitens & relapsus brachio saeculari tradendus sit, &c.

Nonagesima nona quaestio est: Verum Episcopus & inquisitor deprehensum in haeretica prauitate poenitentem, sed relapsum, debeant tradere brachio saeculari animaduersione debita puniendum?

Respondemus quod sic; vt patet in c. Ad abolendam. §. illos. extra de haeret. vbi dicitur sic: Illos quoque, qui post abiurationem erroris, vel postquam se (ut diximus) proprijs antistitis examinatione purgauerint, deprehensi fuerint in abiurata haeresi recidisse, saeculari iudicio, sine ulla poenitus audientia, decernimus reilinquendos.

COMMENT. CXLVIII.

Quae ad tractationem & cognitionem relapsorum spectant, copiose tradidit Eymericus supra par. 2. q. vlt. vbi diximus, & citauimus eos, qui de relapsis in hac causa copiose disserunt.

De praxi autem in relapsis curiae saeculari tradendis, agit abunde auctor in nono modo processum fidei terminandi, & Caspegius ad Zanch. c. 16.

Quaestio est, cur relapsos Ecclesia misericorditer non recipiat (na haec sola dubitatio in hac causa remaneat declaranda & multis rationibus salubriter id recipi statutum videri potest, sed praecipua est: quoniam qui secundo labitur, non praesumitur prius vere conuersus: unde